

og videreuddannelsesstilbud, herunder også til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Arbejdsmarkedsuddannelsesfonden

Ved lov nr. 614 af 21. december 1983, der trådte i kraft 1. april 1984, er oprettet en arbejdsmarkedsuddannelsesfond, der bestyres af arbejdsministeren, og hvis formål er gennem bidrag fra arbejdsgivere og lønmodtagere at dække udgifter ved arbejdsmarkedsuddannelser.

Bidragspligtige til fonden er de lønmodtagere og arbejdsgivere, der skal betale bidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Vedtægelsen af fondsloven indebærer alene en ændret finansiering af udgifterne til arbejdsmarkedsuddannelserne. Det er som hidtil folketetinget, der på de årlige finanslove fastsætter de bevillingsmæssige rammer for aktiviteten, herunder aktivitetsniveauet for de enkelte uddannelsesområder, og uddannelserne styres og administreres i henhold til de regler, der hidtil har været fastsat i loven om erhvervmæssig uddannelse af specialarbejdere m.fl. og omskoling, arbejdsministeriets efteruddannelses-cirkulære fra 1965 etc., og som nu med dette lovforslag foreslås fastsat i en samlet lov om arbejdsmarkedsuddannelser. Dette lovforslag ændrer ikke fondens status.

II. De enkelte uddannelsesordninger og det gældende retsgrundlag.

Arbejdsmarkedsuddannelserne består i dag af specialarbejderuddannelsen, efteruddannelsesordningen for faglærte m.v., den særlige omskolingsordning, de erhvervsintroducerende kurser for unge (EIFU) og de erhvervsintroducerende kurser for (langtids)ledige, herunder kvinder og indvandrere (EIFL).

Specialarbejderuddannelsen

Det første skridt til en mere systematisk uddannelse af specialarbejdere blev taget, da folketetinget i 1960 enstemmigt vedtog loven om erhvervmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere (lov nr. 194 af 18. maj 1960).

Loven byggede på principperne og hovedlinierne i en betænkning vedrørende uddannelse af ikke-faglærte arbejdere (betænkning nr. 221, 1959) afgivet af en af arbejdsministeren i marts 1957 nedsat kommission, der bestod af repræsentanter for fagbevægelsen og Dansk Arbejdsgiverforening samt en række særligt sagkyndige.

Baggrunden for kommissionens nedsættelse og senere lovforslagets fremsættelse var en erkendelse

af, at den tekniske udvikling havde medført et voksende behov for veluddannet arbejdskraft ikke blot inden for de faglærte arbejderes område, men i stigende grad også inden for arbejdsområder, der varetoges af ikke-faglært arbejdskraft, og at de hidtidige noget spredte forsøg på etablering af uddannelsesstilbud til ikke-faglærte arbejdere måtte anses for utilstrækkelige. Samtidig måtte der tages hensyn til det særlige behov for uddannelse, der måtte ventes at opstå for den del af de unge, der ville træde ind på arbejdsmarkedet uden at få en egentlig lærlingeuddannelse.

Med vedtagelsen af loven om erhvervmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere blev tilvejebragt en lovmæssig og bevillingsmæssig ramme omkring et uddannelsessystem, hvor initiativet til opbygningen af de enkelte uddannelser samt disses udformning, indhold og omfang i øvrigt er overladt til arbejdsmarkedets parter dels i de enkelte brancheudvalg dels i det centrale uddannelsesråd, der skal sørge for den nødvendige koordinering både brancherne imellem og mellem dette uddannelsessystem og øvrige uddannelsessystemer.

Uddannelserne er opbygget som en række trin-delte kurser inden for hver branche, hvor hvert trin giver en selvstændig erhvervskompetence, og undervisningen har et overvejende praktisk indhold i nær tilknytning til den daglige arbejds-situation.

Ved lovens vedtagelse blev der lagt vægt på, at der var tale om et hidtil uddannelsesmæssigt set forsømt område, og på, at loven skulle tilgodese arbejdere med en gennemsnitlig forholdsvis ringe indtjening og forholdsvis stor arbejdsløshedsbyrde, og der ydes derfor en godtgørelse, der skal sikre deltagerne et eksistensgrundlag i uddannelses-tiden og dermed mulighed for at deltage i uddannelsen. Til dækning af godkendte etablerings- og driftsudgifter har indtil 31. december 1983 været ydet 85 pct. statstilskud, mens udgifterne til kursusgodtgørelsen fuldt ud dækkes af statskassen.

Loven er ændret flere gange siden 1960. Specielt kan fremhæves lovændringen i 1971 (lov nr. 178 af 28. april 1971), hvor betegnelsen »ikke-faglærte arbejdere« blev afløst af »specialarbejdere«, og hvor reglerne om beregning af godtgørelse til deltagerne blev ændret til de regler, der gælder i dag. Herefter kan der ydes en godtgørelse svarende til den højeste dagpengesats i den arbejdsløsheds-kasse, som kursisten er eller kunne være medlem af, eventuelt, hvis indtægten forud for kursus-deltagelsen har været højere, med et tillæg på indtil 25 pct. Samtidig blev hjemlen til at yde støtte til